

Kadir Üstün

kadirustun@setad.org

ABD, FETÖ Konusunda Somut Adımlar Atmalı

15 TEMMUZ DARBE GİRİŞİMİNDEN BİR AY SONRA BAŞLATILAN BİR DİZİ OPERASYONLA SURİYE'DE AMERİKAN POLİTİKASI SAYESİNDE KAZANIMLAR ELDE EDEN PKK'NIN ALANINI SINIRLAYIP DEAŞ'LA MÜCADELEDE DE ETKİNLİĞİNİ GÖSTEREN TÜRKİYE, TÜRK-AMERİKAN İLİŞKİLERİNDE ADETA DİREKSİYONA GEÇEN TARAF HALİNE GELDİ.

15 Temmuz darbe girişiminin başarısızlıkla sonuçlanması, Türk-Amerikan ilişkilerinin hem kurumsal hem de siyasal olarak yeniden yapılandırılmasının yolunu açtı. Darbeye giden yolda devlet içine uzun yıllar boyunca sistematik olarak sızmış ve uluslararası örgütlenmiş bir grubun hem bürokraside kendi dışındaki gruplarla hem de sivil iktidarla doğrudan mücadeleye girdiği bir süreç yaşandı. Devlet örgütlenmesindeki hiyerarşinin dışına çıkarak kendi örgüt hedeflerini önceleyen bu grubun uluslararası siyasette oynamaya çalıştığı rol de oldukça önemliydi. Türk-Amerikan ilişkilerinde kendini iki ülke ilişkilerinde stratejik bir noktaya konumlandırmaya çalışan Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ), bu konumdan elde ettiği siyasi ve maddi gücü kendi amaçları için kullandı. Türk-Amerikan ilişkilerinde iki ülkenin bürokrasisindeki etkinliğini kullanarak güç devşiren örgütün başarısız darbe girişimi, siyasi meşruiyeti olmayan örgütün Türk-Amerikan ilişkilerinde artık aradan çekilmesinin yolunu açtı. Darbe girişimiyle iktidarı ele geçirme amacı ifşa olan örgütün Türk-Amerikan ilişkilerinde etkisini yitirmesiyle iki ülke ilişkilerinin yeniden inşasının önü açılmış oldu.

Obama'nın başkan olduktan sonra ilk denizaşırı ziyaretini Türkiye'ye gerçekleştirmesine ve yeni bir başlangıç yapma iradesine rağmen Obama'nın son yıllarında Türk-Amerikan ilişkileri, özellikle Suriye'de yaşanan çıkar çatışması ve strateji farklılıkları dolayısıyla tarihinin en sorunlu dönemlerinden birini yaşıyordu. 2014'ten itibaren ABD'nin YPG'ye açık desteğiyle birlikte Çözüm Süreci'nin PKK'nın Suriye'deki "fırsatları" değerlendirme çabası yüzünden çökmesi, ABD'yle Türkiye'nin Suriye stratejilerinde ciddi farklılaşma ortaya çıkardı. Obama yönetimi sadece DEAŞ'a odaklanıp YPG'ye askeri destek verdiğçe Türkiye'nin itirazlarını da görmezden geliyordu. Amerikan siyasal yapıcılar Türkiye'nin kaygılarını göz ardı etmeyi alışkanlık haline getirip Türkiye'den de DEAŞ'a odaklanmasını bekliyordu. Türkiye Amerika'nın stratejisinden rahatsızlığını defalarca ifade ederek birlikte çalışma iradesi göstermesine rağmen Amerika'nın Suriye politikası Obama'nın müdahale isteksizliği ve CENTCOM'un DEAŞ'a odaklanması etrafında şekilleniyordu. Türkiye bir adım atıp bu döngüyü kırmak istese de devletin içinde devletin kendisiyle ve sivil iradeyle mücadele eden örgüt üyeleri Türk güvenlik bürokrasisinde hedef bütünlüğü sağlanmasına izin vermiyordu.

15 Temmuz Sonrası Değişim

Türkiye'nin Suriye'de PKK'nın giderek alan kazanmasına en ciddi müdahaleyi 15 Temmuz darbe girişiminin hemen bir ay sonrasında yapması rastlantı değildi. Gerek askeri gerek sivil bürokraside yaşanan derin sarıntının toparlanması ve PKK gibi Türkiye'nin güvenliğini doğrudan tehdit eden bir örgütün Suriye uzantısının alanının sınırlandırılması birleştirici bir hedef birliği sağladı. Darbe girişimine giden birkaç yıl içerisinde kendini adeta bir sessiz iç savaş içerisinde bulan devletin güvenlik bürokrasisi Suriye'nin kuzeyinde Amerikan politikası sayesinde kazanımlar elde eden PKK'nın alanını sınırlamak üzere hareket geçti. Darbe girişiminin hemen sonrasında atılan bu adım tek vuruşluk bir reaksiyon olmaktan ziyade Türkiye'nin terörle mücadelede ve Suriye politikasında yeni bir aşamaya geçmesinin ilk göstergesi oldu. Bu itibarla ABD'nin sadece DEAŞ'a odaklanan politikasının sorunlarını da ortaya çıkaran yeni bir dinamik oluştu. Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyinde gerçekleştirdiği bir dizi askeri operasyonla PKK'nın alanını sınırlandırarak DEAŞ'la mücadelede de etkinliğini göstermesiyle Türk-Amerikan ilişkilerinde Türkiye tarafı adeta direksiyona geçen taraf haline geldi. Başkan

Trump'ın ilk aşamada Obama'nın politikasına devam etmesine rağmen Suriye'den çekilmek istemesi ve Türkiye'nin bölgeyi kontrol edebileceğine inanması da den- gelerin Türkiye lehine gelişmesine yardımcı bir etken oldu.

Darbe girişiminin ilk saatlerin- de Obama yönetiminin darbeyi lanetleyen bir açıklama yapmakta zorlanması ve Dışişleri Bakanı Kerry'nin ilk saatlerde yaptığı açıklamadaki "istikrar, barış ve devamlılık" vurgusu ilişkilerde güvensizliğin artmasına neden olmuştu. NATO müttefikinin demokrasisine inancına vur- gu yapması beklenen ABD'nin dar biçimde İncirlik'in kaderine odaklanan görüntüsü ve Gülen'in iadesi konusundaki ayak sürüyen tavırları güven krizini derinleş- tirdi. Türkiye'ye üst düzey bir yetkili göndermekte bile geciken Obama yönetiminin Biden'ı ancak ağustos sonuna doğru gönder- mesi de güven vermekte cılız kalan bir adım oldu. Darbe girişimi sonrasında Amerikan yönetiminin Türkiye'deki demokrasiye sahip çıkılmasına odaklanan bir söylem yerine yargı sürecindeki sorun- lara vurgu yapması da durumu iyileştirmede. FETÖ'nün Türkiye için varoluşsal bir tehdit olduğunu bir türlü kabullenmeyen ve hukuk içinde en güçlü adımları atma kararlılığı göstermeyen Obama yönetimi başarısız darbe giriş- minin Türk-Amerikan ilişkilerinde oluşturduğu yeni fırsatı değerlen- diremedi.

Başkan Trump'ın Türkiye'yi çok daha ciddiye alan ve bölgede Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın söylediklerine kulak veren tavrına rağmen Amerikan güvenlik ve dış politika bürokrasisinin Türkiye'nin işini kolaylaştırmak istemedikleri açıktı. FETÖ'cülere karşı adım atmak istemeyen bürokrasi bir yandan Trump'ın Amerikan siya- setinde yarattığı deprem etkisiyle başkanın istediklerini yapma konusunda da ciddi bir direnç gösteriyordu. İade konusunda sürekli hukuki süreç bahanesi öne süren ve verilen delilleri yeter- siz bulduklarını basına sızdıran bürokrasi, Türkiye'yle ilişkilerin düzeltilmesinin stratejik önemine

FETÖ mensupları ABD'de yasallaşmak için Türkiye'yi karalıyor

15 Temmuz sürecinde Türkiye'den kaçan FETÖ mensupları, ABD'de yasallaşmak için tüm yolları deniyor

FETULLAH GÜLEN
Fetullahçı
Terör Örgütü
elebaşı

FETÖ mensuplarının en sık başvurduğu yöntemin, Türkiye'de tehlike altında oldukları iftirasını atarak kendilerini mağdur gösterip ABD'ye iltica etmek olduğu belirtiliyor

ŞİRKET EVLİLİKLERİYLE İLTİCA

FETÖ mensuplarının sıklıkla başvurduğu bir diğer yöntem şirket evlilikleri

Türkiye'den kaçarken ABD'ye bir şekilde yüklü miktarda para getiren FETÖ mensupları, bu paraları belirli iş yerleri üzerinden "yatırımcı yeşil kartı" almak için kullanıyor

DİLEKÇELERİN BEYANA DAYALI OLMASINI KULLANIYORLAR

Örgüte yakın avukatların düzenlediği ve tamamen kurmaca bilgilerle dolu dilekçelerde ABD'ye iltica etmek isteyen kişi ya da kişiler, Türkiye'de ağır insan hakları ihlalleri işlendiği, keyfi tutuklamalar olduğu, can güvenliklerinin bulunmadığı ve Türkiye'ye dönmeleri halinde tüm haklarının ihlal edileceği gibi iftiralar atıyor

Kaynaklar, iltica sürecinin tamamen beyana dayalı olduğunu, söz konusu iltica taleplerinde neredeyse hiçbir belge talep edilmediğini ve örgüt üyelerinin bu açığı kullandıklarını vurguladı

YARGIÇLARIN SORDUĞU SORULAR

Kaynaklar, dilekçeleri alan yargıçların kendilerine

- "Bylock programı kullanıyor muydunuz?"
- Zaman gazetesi üyesi miydiniz?"

tarzında sorular sorduğunu, bu sorulara FETÖ'cü avukatların istediği şekilde cevap verildiğinde ise Yeşil Kart almanın neredeyse garanti olduğunu aktardı

"KATALOG YOLUYLA EVLİLİK" SÜRÜYOR

FETÖ mensupları Türkiye'de yıllarca uyguladıkları katalogla evlendirme yöntemlerini ABD'de de sürdürüyor

Türkiye'den gelen ve ABD'de henüz kalıcı bir statüsü olmayan FETÖ mensupları, bu ülke vatandaşı olan başka örgüt mensupları ile evlendirilerek Yeşil Kart sahibi yapıyor

inanmış görünmüyordu. Dahası darbeyi iç siyasi çekişme olarak görerek FETÖ'nün propagan- dasını benimsemekte beis görmeyen bürokratik elitlerin Trump'la mücadelesi aynı zamanda Türkiye'nin taleplerine karşı direnç anlamına da gelmeye başlamıştı. Bu iç siyasi dinamikler- rin Türk-Amerikan ilişkilerinde yeni bir sayfa açılmasının önünde en büyük engellerden biri olarak durduğunu söylemek mümkün. Başkan Trump'ın zaman zaman istikrarsız davranışları da (Brunson vakası yüzünden Türkiye'ye yaptırım uygulanması gibi) buna eklenince darbe sonrasında oluşan yeni başlangıç fırsatlarının değerlendirilemediğini söylemek mümkün.

Tüm bunlara rağmen Türkiye artık bölgede (Suriye, Irak, Körfez, Libya vs.) çok daha aktif ve etkin bir dış politika izlediği için ABD'yle ilişkileri de ister istemez dönüştü. Trump yönetimi Suriye'de Türkiye'yle çok daha yakın koordinasyon çabası içinde olurken İran'a karşı baskı politikasında da Türkiye'nin petrol alımını azaltması ikili ilişkilerde yapıcı adımlar oldu. İdlid'de insani kriz yaratmaması için Esed rejimini ve Rusya'yı uyaran Trump, Türkiye'nin pozisyonunu güçlendirdi. Libya'da Hafter'e ciddi destek vermeyen Amerikan yönetimi gene Türkiye'nin sahada attığı adımların önünde durmamış oldu. Darbe girişimi sonrasında kendine çok daha güvenen ve sahada adım atmaktan çekinmeyen bir Türkiye, Amerika'yla ilişkilerinde FETÖ ve Halkbank davalarından Suriye ve Libya meselelerine kadar birçok alanda tezlerini dinleyen bir Amerikan başkanı buldu. Her ne kadar bu Türkiye lehine olumlu dinamikler öne çıkartsa da Amerikan yönetiminin küresel kararsızlığı, içe çekilmesi ve Washington'ın içinden geçtiği siyasi krizler uzun vadeli bir ilişkinin yapısal temellerinin oluşturulmasını sağlayan bir dönemin yaşanmasına izin vermedi. Daha kapsamlı, derinlikli ve uzun soluklu bir ilişki kurulabilmesi için Washington'ın darbe girişiminde bulunan FETÖ elebaşı ve mensupları konusunda somut adımlar atarak gerek bölgesel meselelerde gerekse Rusya konusunda derinlikli stratejiler geliştirmesi gerekecek.